

ДО ПИТАНЯ ПРО ПІДГОТОВКУ ВЧИТЕЛІВ В ОСВІТНІЙ ГАЛУЗІ “СУСПІЛЬСТВОЗНАВСТВО” В КОНТЕКСТІ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЄС

С.Г. Гузенков

Україна, Запоріжжя, КЗ “ЗОШПО” ЗОР

Постановою №1392 від 23 листопада 2011 р. Кабінет Міністрів України затвердив новий Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти. В ньому метою навчання суспільствознавства проголошено створення умов для розвитку особистості компетентного, активного, відповідального громадянина України, члена європейської і світової спільноти, що здатний сприймати та ефективно відповідати на сучасні індивідуальні та суспільні виклики і загрози [2]. Отже офіційно визнано, що система освіти має орієнтуватися не лише на виховання громадянина України, а й члена європейської спільноти. А зазначеної мети не можна досягнути не вивчивши європейські вимоги, викладені у затверджених у грудні 2006 р. Європейським парламентом і Радою “Ключових компетентностей для освіти протягом життя” [1].

Проблема полягає в тому, що навчати майбутніх громадян мають люди, що зростають й отримали професійну підготовку в зовсім іншому суспільстві, які не завжди розуміють зміни, що відбуваються та не володіють необхідними технологіями, які будуть конче необхідні підростаючому поколінню у подальшому житті. Тому одним із важливих завдань післядипломної педагогічної освіти є запровадження в програму підвищення кваліфікації курсів суспільствознавчої тематики, що відповідають сучасним вимогам. Учителі, які викладають курси “Людина і суспільство” мають володіти сучасними теоретичними знаннями, бути здатними пояснити учням процеси, що відбуваються навколо. Одним із напрямків вирішення окреслених проблем є курс “Людина і суспільство”, розроблений на кафедрі філософії та суспільно-гуманітарних дисциплін. Він побудований у відповідності до ключових компетентностей, визначених Радою Європи.

Зокрема, однією з ключових компетентностей для Європи визнана цифрова, яка, серед іншого, передбачає знання та вільне використання в персональному та соціальному житті інформаційних соціальних технологій. Вміння ними користуватися для власної користі та уявлення про потенційні ризики, що їх несуть означені технології [1, 7]. Саме тому в курс передбачає знайомство вчителів із теорією шести

рукописи, експериментами С. Мілгрема і Д. Тревіса, висновки яких лягли в основу розвитку соціальних мереж.

Одними із ключових європейцями визнані соціальні та громадянські компетентності [1, 9–10]. При цьому, суттєва різниця між українським Державним стандартом і європейським документом полягає у акцентах. Якщо вітчизняний документ орієнтований на відносини людини із абстрактним суспільством (його структурою, нормами, інститутами), то європейський акцентує увагу на мікрорівні – уміння індивіда зберегти своє фізичне та ментальне здоров'я, вміння співпрацювати із іншими на різних рівнях. Тому програма, розроблена на кафедрі, передбачає знайомство слухачів курсів підвищення кваліфікації із основами соціальної психології, теоріями, які пояснюють ставлення особи до оточуючих. Увага приділяється, зокрема, соціальним фобіям: ефектам прожектора, прозорості, впевненості у корисній упередженості, із якими стикається кожен індивід у житті. Слухачі знайомляться із такими когнітивними відхиленнями як ефекти озера Вобегон, Матвія, Пігмаліона, спостерігача, які впливають на судження особи про інших, а, отже, пояснюють коріння упередженості.

Окрім того, в курсі розглядаються різні форми конструювання соціальності, починаючи від рівня мікро групи і закінчуючи рівнем суспільства. Адже знання теорії соціальної стратифікації само по собі мало допоможе у житті, яке наповнене спілкуванням і участю у різних соціальних, професійних, віртуальних спільнотах. Останні справляють більший вплив ніж абстрактні соціальні страти.

Вітчизняний Державний стандарт передбачає знайомство із феноменом влади, зводячи останню лише до політичної. Разом із тим сферою політики феномен влади не вичерпується. Частіше ніж із політичною, людина має справу із іншими формами влади: конвенційними авторитетами, владою дрібних чиновників, вчителів, батьків тощо. Тому спецкурс передбачає розгляд сучасних теорій влади, викладених у роботах Е. Фромма, Д. Шарпа, а також знайомство із такими проявами влади як феномени “янгола смерті”, “анонімної влади”. Слухачі дізнаються про вплив статусу на поведінку, про підкорення різним формам влади та його витoki, а також експеримент С. Мілгрема, який показав, що підкорюючись владі навіть звичайна людина здатна на нелюдські вчинки.

Таким чином спецкурс “Людина і суспільство” розроблений у відповідності як до вимог Державного стандарту, так і європейських ключових компетентностей і

спрямований допомогти вчителям краще орієнтуватися у реаліях сучасного суспільства.

Література:

1. Key competences for lifelong learning. European Reference Framework – Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 2007 – 12 pp.
2. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти. Затверджений постановою №1392 від 23 листопада 2011 р. Кабінету Міністрів України. На сайті Верховної Ради. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-п>.